

GDPR - 10 stappenplan

Stap 5

De rechten van de betrokkenen

Stap 5 – De rechten van de betrokkenen

Inleiding

De GDPR kent verschillende rechten toe aan de personen wiens gegevens worden verwerkt. Zo heeft hij steeds het recht om inzage te krijgen in de gegevens die over hem verwerkt worden, die gegevens te laten corrigeren, te laten verwijderen, het gebruik ervan te beperken, In deze stap geven we aan welke rechten de betrokkene heeft en hoe je daarmee omgaat.

Welke rechten heeft de betrokkene?

De natuurlijke persoon wiens gegevens worden verwerkt heeft een hele waaier aan rechten met betrekking tot die gegevens. Zo heeft hij steeds het recht om inzage te krijgen in de gegevens die over hem verwerkt worden, die gegevens te laten corrigeren, te laten verwijderen, het gebruik ervan te beperken,

- **Het recht op transparante informatie**

De persoon wiens gegevens worden verwerkt, heeft het recht om op een beknopte, duidelijke en gemakkelijk toegankelijke manier geïnformeerd te worden over de gegevens die je over hem verwerkt en de manier waarop je dat doet. We werken dit verder uit in Stap 6.

- **Het recht op inzage**

De betrokkene heeft het recht op inzage van zijn gegevens en de manier waarop die worden verwerkt (bewaartermijn, doeleinden, juridische grondslag, doorgifte aan derde landen, ontvangers, ...)

- **Het recht op rectificatie**

De betrokkene heeft het recht om onverwijld rechtzetting te krijgen van onjuiste gegevens.

- **Het recht van bezwaar**

Iedere persoon kan bezwaar maken tegen het gebruik van zijn gegevens. Dit zal vooral belangrijk zijn bij direct marketing, met inbegrip van profilering¹. Meer algemeen heeft iedereen het recht niet onderworpen te worden aan profilering, tenzij dit noodzakelijk zou zijn voor de uitvoering van een overeenkomst, een wettelijke bepaling, of wanneer daar toestemming voor werd gegeven.

- **Recht op wissing van gegevens**

In bepaalde gevallen kan de betrokkene eisen dat je zijn gegevens binnen een redelijke termijn wist:

- De persoonsgegevens zijn niet langer nodig voor de doeleinden waarvoor ze verzameld of verwerkt zijn;
- De betrokkene trekt zijn toestemming in en er is geen andere juridische grondslag voor de verwerking;
- De betrokkene maakt bezwaar tegen de verwerking;
- De gegevens zijn onrechtmatig verwerkt;
- De gegevens moeten gewist worden om te voldoen aan een wettelijke verplichting;

¹ Profilering wil zeggen dat je bepaalde gegevens van de betrokkene op een geautomatiseerde manier koppelt om zo bepaalde zaken te kunnen nagaan, zoals zijn loyaliteit aan uw onderneming, zijn persoonlijke interesses, zijn locatie te voorspellen,

- In geval van gegevens van kinderen die werden verzameld in verband met een dienst die langs elektronische weg op afstand wordt verricht (webshops, online animatie, ...).

In deze gevallen mag je de gegevens wel nog bijhouden in het kader van een rechtsvordering.

- **Recht op beperking van de verwerking**

In een aantal gevallen heeft de betrokkene het recht om het verder gebruik van zijn gegevens te beperken. Het gaat vooral om situaties, in afwachting van een beslissing over een ander recht (*bijvoorbeeld*: de betrokkene vraagt om zijn gegevens te wissen, en tot je dat hebt bevestigd, het gebruik van zijn gegevens te beperken).

- **Recht op overdraagbaarheid**

De betrokkene kan steeds vragen om de gegevens die hij je heeft verstrekt, in een 'gestructureerde, gangbare en machine leesbare vorm' te verkrijgen en vervolgens die gegevens over te dragen aan een andere partij, wanneer:

- De verwerking gebaseerd is op toestemming
- De verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst
- De verwerking gebeurt via geautomatiseerde procedés.

Hoe ga je om met de rechten van de betrokkenen?

- **Antwoord voldoende snel**

Wanneer de betrokkene één van de bovenstaande rechten uitoefent, moet je hem ook laten weten of je dat verzoek inwilligt. Bovendien moet je dat voldoende snel doen. In beginsel moet op zo'n verzoek binnen de maand worden geantwoord.

- **Centraliseer alle vragen**

De vragen die verband houden met de verwerking en bescherming van persoonsgegevens, worden bij voorkeur gecentraliseerd bij één enkele dienst of persoon. Dat zorgt niet alleen voor consistentie in je antwoorden, maar ook voor een zekere 'knowhow' bij die medewerker, zodat hij of zij weet welk recht juist wordt uitgeoefend, en hoe daar best op geantwoord wordt.

- **Controleer de identiteit van de vraagsteller**

Wanneer iemand een verzoek bij je indient, moet je er ook zeker van zijn dat degene die de vraag stelt, wel degelijke degene is die hij beweert te zijn. Is dat niet zo, dan geef je gegevens door aan iemand die die gegevens niet mag krijgen, en heb je te maken met een datalek!

Als een verzoek wordt ingediend op papier, dient er een (recto) kopie van de identiteitskaart te worden bijgevoegd. In de mate dat op de e-ID het adres niet meer voorkomt, kan eraan gedacht worden om aan de betrokkene te vragen om een afdruk van de gegevens die op de e-ID voorkomen (en waar ook altijd het adres op voorkomt), mee te bezorgen.

Wordt het verzoek elektronisch ingediend, moet gezorgd worden voor een manier waarbij kan worden nagegaan of iemand wel de persoon is die hij of zij beweert te zijn. Het is aangewezen om hiervoor contact op te nemen met de IT-afdeling of de IT-partner.

Hoe wordt inzage gegeven in de gegevens?

De GDPR bepaalt dat inzage wordt gegeven door aan de betrokkene een kopie te verstrekken van de persoonsgegevens die worden verwerkt. Je bepaalt zelf op welke manier je inzage verleent:

- Zo kan je aan de betrokkene een kopie geven van alle documenten waarin gegevens van en over de betrokkene voorkomen (let er dan wel op dat je gegevens over andere personen verwijdert of onleesbaar maakt).
- Je kan er bijvoorbeeld ook voor kiezen om een overzicht van de gegevens die over de betrokkene worden verwerkt, te verstrekken, bijvoorbeeld in een template die daartoe wordt uitgewerkt.
- Daarnaast zijn er nog andere alternatieven, zoals het verstrekken van een overzicht met basisgegevens dat wordt aangevuld met een mondelinge toelichting van en bij andere gegevens.
- Je kan er bijvoorbeeld ook voor kiezen de betrokkene te vragen een specifiek verzoekformulier in te vullen. Op dit formulier kan gevraagd worden van welke gegevens er specifiek inzage wordt gewenst of welke de redenen van het verzoek zijn.
- ...

Hoe omgaan met een verzoek tot wissen?

Het is niet omdat een betrokkene verzoekt om zijn of haar gegevens te wissen dat deze gegevens ook (onmiddellijk) moeten worden gewist. Het is mogelijk dat je er belang bij hebt om de gegevens nog enige tijd te bewaren. Dat zal zeker het geval zijn als de relatie met de betrokkene is beëindigd, maar de verjaringstermijn nog niet is verstreken. Zoals in Stap 2 al aangehaald, is het dan wel aangewezen dit mee te delen aan de betrokkene (en aan te geven wanneer de gegevens dan wel worden gewist) en die gegevens op een of andere manier te blokkeren of af te schermen. Dat moet waarborgen dat de gegevens niet voor andere doeleinden worden bewaard. Op die manier kan er maximaal aan het verzoek van de betrokkene worden tegemoetgekomen.

Wissen bij direct marketing

Als iemand vraagt om zijn gegevens niet langer te gebruiken voor direct marketing, moet je die in principe wissen. Het kan echter zijn dat je die persoon in de toekomst toch nog voor commerciële doeleinden contacteert, bijvoorbeeld wanneer je databestanden bij een derde aankoopt. Hoewel je in dat geval geen fout hebt gemaakt als verwerkingsverantwoordelijke, is de kans groot dat de betrokkene dit anders ziet en verdere actie onderneemt (klacht bij de toezichthouder of vordering voor een rechtbank).

Om dit te vermijden kan het aangewezen zijn om de gegevens van natuurlijke personen die vragen om hun gegevens niet langer te gebruiken voor direct marketing, niet te wissen, maar hun identificatiegegevens op te nemen in een afzonderlijk bestand (dat “verzet” kan worden genoemd). Dat bestand wordt dan standaard opgenomen in de te volgen procedure, zodat de gegevens van de personen die hierin voorkomen, uit de selectie worden verwijderd.

Wissen van gegevens in back-ups

Als een betrokkene vraagt om zijn gegevens te wissen, geldt dat voor alle gegevens, ook voor de gegevens die zijn opgenomen in back-ups. Het wissen van individuele gegevens in back-ups is evenwel een kostelijke aangelegenheid die niet onmiddellijk een toegevoegde waarde heeft.

Daarom wordt voorgesteld om in dat geval niet over te gaan tot wissing, maar om de gegevens op te nemen in een afzonderlijk bestand. Dit bestand wordt dan standaard opgenomen in de procedure die moet worden gevolgd bij het terugplaatsen van een back-up, zodat de gegevens van de personen die hierin voorkomen, uit de back-up worden verwijderd.

Checklist

- Ik ken de rechten van de personen wiens gegevens ik verwerk.
- Ik heb de nodige maatregelen genomen om hen op een adequate manier te antwoorden.
- Ik heb de nodige maatregelen genomen om hun rechten op een adequate manier te kunnen uitvoeren.